

26.44x29.97	1/3	עמוד 1	ידיעות אחרונות - ממון	14/05/2021	77282322-3
דוד - בהקשר למשבר נחל האסינחל האסי - רק בהקשר למשב - 21932					

יום שישי, ג' בסיון תשפ"א 14.5.2021

ידיעות אחרונות

תמונה י'י

"עוטר עזה זה ספק הירקות של ישראל, אבל אצלנו קונים מטורקיה, שתומכת בחמאס"

"שנים רבות שמעמד החקלאות דועך, הועברנו לקרן זווית בחברה הישראלית"
• בראיון נוקב מאשים יעקב בכר, יו"ר הארגונים הכלכליים של הקיבוצים, את המדינה
בכך שזנחה אותם • וגם: מה הוא חושב על השותפים הסינים שלו בתנובה

| נווית זומר, עמ' 6 |

26.22x33.43	2/3	6 עמוד	ממון	14/05/2021	77282276-1
דוד - בהקשר למשבר נחל האסינחל האסי - רק בהקשר למשב - 21932					

נווית זומר || צילום: אלעד גרשגורן

הביטחון של העם לא נבחן רק בטנקים - אלא גם בביצים, בעופות ובחלב"

גאוות היחידה שנפגעה, הקרבות המתמשכים מול האוצר, היבוא מטורקיה ש"מחסל את פרנסת המגדלים המקומיים", והביקורת הקשה על הליכוד שלטענתו הסית את העם נגדם • יעקב בכר, יו"ר הארגונים הכלכליים הקיבוציים, נולד בחולון, הגיע כנער לקיבוץ מענית, והפך לאחת הדמויות הכי מזוהות עם הקיבוצניקים • בראיון עצבני הוא מסביר למה הם מרגישים רדופים, מעריך כמה שווה היום תנובה, ש־23.5% ממניותיה נמצאות בידי הקיבוצים, ואומר: "החקלאים נשחקו לגמרי. הועברנו לקרן זווית בחברה הישראלית"

ל

א הרבה יודעים, אבל חברי הקיבוצים, שהם רק אחוז וחצי מהאוכלוסייה בישׁ ראל, אחראים לכ־60 אחוז מהתוצרת החקלאית בארץ. שנת הקורונה מאחורינו, ומצב החקלאות בישראל לא מזוהר: מחיר המים עולה, הממשלה לא תומכת, והחקלאים שעדיין זוכרים איך מנחם בגין כינה אותם ב־1981 "הקיבוצניקים המיליונרים עם בריכות השחייה" מרגישים רדופים ועזובים. הס־ ערה סביב **נחל האסי**, העובר בשטח קיבוץ **ניר דוד**, רק הגבירה את התחושות הקשות שלהם. שלא לדבר על חקלאי הדרום, שסובלים כבר שנים ובימים אלה במיוחד משריפות, קסאמים ומתח ביטחוני. ועדיין, צריך לציין כי חלק מהקיבוצים הפכו לעשירים מאוד בזכות מפעלים מש־ גשמים (המפעלים בכללותם מהווים תשעה אחוזים מהייצור התעשייתי בארץ). שמר־ נה גופים כלכליים משמרים את מעמדם: 23.5% ממניות תנובה, לדוגמה, שייכות לקיבוצים, והיתרה לחברת ברייטפורד שבבעלות ממשלת סין. מטעמי כדאיות כלכלית, הפעילות החקלאית עוברת בעי־ קרה למגדלים שמעבדים שטחים גדולים. יעקב בכר, חבר קיבוץ מענית, הוא יו"ר הארגונים הכלכליים הקיבוציים: האיש שמרכז את הפעילות המשותפת של אח־ זקות הארגונים ברמה הארצית. בכר (58), נשוי פלוס ארבעה וחבר קיבוץ מענית, הוא בכלל ליד חולון שהגיע כנער לחברת הנער בקיבוץ - ונשאר בו עד היום. הוא כיהן בשורה ארוכה של תפקידים: מו־

כיר הקיבוץ, מנכ"ל מפעלי גרנות, מנכ"ל התאחדות מגדלי הבקר. בשיחה עם "ממון" בכר מציג את תחו־ שת הקיבוץ של הקיבוצים והחקלאים. לטענתו, מאז נאום בגין המדובר הליכוד מסית נגדם, הפקידים אטומים לצורכיהם, ומקומה של החקלאות הולך ונשחק. בכר גם תוהה מי הבעלים האמיתיים של תנו־ בה, שאותם לא פגש מעולם, ומסביר למה הקיבוצים לא יסכימו להנפקת מניותיה של החברה גם במחיר יציאה מהשותפות. "שנים רבות שמעמד החקלאות דועך", הוא אומר בכעס מהול בעצב. "בהקמת המדינה החקלאות הייתה ערך. באה הקורו־ נה, והראתה שחלק מעצמאות העם והבי־ טחון שלו לא נבחנים רק בטנקים - אלא גם בביצים, עופות וחלב. אנחנו החקלאים נשחקנו לגמרי. הועברנו לקרן זווית בח־ ברה הישראלית. זה גם קשור לאופי שלנו כחקלאים. המערכת הקיבוצית החקלאית נקלעה לקשיים פיננסיים בשנות ה־90, וכתוצאה מכך הייתה התכנסות פנימה. גאוות היחידה שלנו נפגעה, ובמקביל קם שלטון הימין. הכלל הידוע של הליכוד הוא: הכו בקיבוצים ותקבלו מנדטים. הלי־ כוד לימד לשנוא את הקיבוצים. המשבר הפיננסי שעברנו וההשפלה בעקבותיו היו מלחמת יום כיפור של התנועה הקיבוצית. הקורונה שיפרה את מעמדנו". הפרשת הקיבוצים הפכה אותם למעשה לעוד יישוב קהילתי. מה ההבדל היום בין קיבוץ לבין מצפה או מושב? "הקיבוץ המופרט עדיין יותר שיתו־ פי מכל צורת התיישבות אחרת במדינה.

הוא מקיים ערכות הרדית, לא מזניח את החלש ומפריש חלק מרווחיו למערכות הסוציאליות שלו. אף יישוב למעט הקיבוץ לא סולידרי ככה כלפי חבריו. התנועה, מפעליה ותאגידיה הם מהעסקים המובי־ לים במדינה ולמרות כל זה גוברת אצלנו התחושה שהפוליטיקאים, ובמיוחד פקידות האוצר, לא מבינים את החשיבות של הפ־ ריסה הגיאוגרפית הכפרית במדינה - ולא רוצים להקצות לנו את המשאבים הראויים. "הפריפריה בשביל הפקידים והפוליטי־ קאים היא יעד לטיול בחגים. הם לא מבינים שלייקור מחיר המים לחקלאות כמו שהם מתכננים יש שלוש משמעותות שישפיעו לא רק עלינו, אלא גם על הציבור: הירקות יתייקרו, היבוא מטורקיה יגבר, והנורא מכל - ארמות יינטשו. אנשים יפסיקו לעבוד אותן מחוסר כדאיות כלכלית. אי־אפשר לשכנע אדם דתי שאין אלוהים ואי־אפי־ שר לשכנע פקיד אוצר במשהו לטובתנו. האבסורד הוא שהאוצר, שמדבר על יוקר המחיה, רוצה להעלות לנו את מחיר המים. אז ברור שהעגבנייה תתייקר, יוקר המחיה יעלה, ומעבר לזה הכדאיות לחקלאי של גידול העגבנייה תרד".

בתחתית הסולם

אם יש נושא שמכאיב במיוחד לבכר, שהוביל את האקזיט המרשים של קיבוץ מענית (בסך מאות מיליוני שקלים) אחרי שמכר את אחזקות מענית במפעל גלעם ובחברת אנומוטק, הוא התוצרת מחו־ל שמגיעה לארץ, ולטענתו פוגעת באופן אנוש במעמד החקלאי הישראלי.

"עוסף עזה זה אסם הירקות של יש־ ראל, אבל אצלנו מאפשרים יבוא עגבניות מטורקיה, שתומכת בחמאס ומחסלת את פרנסת המגדלים המקומיים", הוא אומר. "לצערי יש שחיקה דרמטית של ער־ כים מכוננים של הציונות לגבי עצמאות בייצור ועצמאות בעיבוד הקרקעות. חר־ זרים לתקופה אפלה של היהדות בגולה:

"הבעיה העיקרית שלנו עם תנובה היא שאני לא מרגיש שהיא מחוברת אלינו כבעבר. עד היום לא ברור לנו מי הבעלים של תנובה - מעולם לא פגשנו אותם. אני מצפה שיקום בעל הבית האמיתי ויפגוש אותנו"

עורכי הדין הם המובילים בשרשרת, בעוד אנשי **העמל** והעבודה נמצאים בתחתית הסולם. בקורונה רוב הציבור הוקיר את החקלאים, אבל זה לא מחלחל להסכמים קואליציוניים, לוועדות הכנסת וגם לא לתוצאות הבחירות. עד כדי כך שאנחנו צריכים להסביר שהאויב הגדול של החק־ לאים זאת המדינה. מקשים עלינו ביצירת פרנסה, בהסבת שימושים. המדינה דורשת דרישות מופלגות". היו אנשים מהקשת המזרחית שיגי־

27.05x32.8	3/3	עמוד 7	ידיעות אחרונות - ממון	14/05/2021	77282277-2
דוד - בהקשר למשבר נחל האסינחל האסי - רק בהקשר למשב - 21932					

"אני לא בן קיבוץ, נולדתי בג'סי כהן בחולון. יש לי פרספקטיבה. אני יכול לראות את המופנמות של חברי הקיבוץ. הם אלופים בתיקון עולם, אבל לא יודעים להיאבק למען עצמם. זה נוצל באופן ציני על ידי הקשת המזרחית והליכוד"

יעקב בכר "אנחנו לא נסכים להישאר בתנובה אם היא תונפק בבורסה"

אקטיבי בנושא. אם הם רוצים לצאת להנהיג פקה - שיקנו את חלקנו. מבחינתנו תנובה היא אחזקה אסטרטגית הנחוצה לנו כדי לשמר את משק החלב בלמעלה מ-1,000 רפתות. אנחנו מחויבים לייצור ולא להון.

"הנפקה פירושה שכל עסקה עם הרפי תנים היא עסקה עם בעלי עניין, שדורשת את אישור הרשות לניירות ערך, כי אנחנו גם בעלי מניות וגם ספקי החלב - וזה מבחינתנו לא הגיוני. אני לא אמור לנהל את העסקים שלי לפי מה שהסינים אומרים. אנחנו רוצים להיפרד באופן הוגן; הם לא באמת צריכים לקנות את חלקנו, הם יכולים לאשר לנו להנפיק את כל חלקנו בתנובה לציבור. אחרי הפרידה, אנחנו נקים לעצמנו קווי ייצור ומחלבה".

כמה לדעתך שווה היום תנובה?
"אני מאמין שיותר מעשרה מיליארד שקלים".

להקים מחלבה זה שונה לגמרי מלגדל פרות. נדרש הון עצום וגם ידע אחר. קוקה-קולה השקיעה למעלה מ-100 מיליון בטרסה, ועדיין לא רואה מזה רווחים.
"טרסה זה סיפור עצוב. אנחנו גם רכישת מחלבות קיימות. חלב זה מקור ביי זנס שלנו ואנחנו רוצים להיות בכל חוליות השרשרת, מהפרה ועד המוצר הסופי לצרכן. במקביל אנחנו נלחמים ביבוא מוצרי חלב - ולא הצלחנו בכך. בישראל עדיין מייצרים את רוב מוצרי החלב בהיקף של 1.5 מיליארד ליטר. פגיעה של המדינה במשק החלב תהיה אסון לציבור, שנהנה מאספקה סדירה של מוצרי חלב בזכות התכנון במשק החלב הישראלי".

זה עדיין לא אושר במוסדות התכנון. אנחנו כמדנית שמש הכי מפגרים בייצור אנרגיה סולרית. הממשל כל כך אנטי חקלאי, שהוא לא מסוגל לשלב ידע איתנו".

להיפרד באופן הוגן

בוא נדבר על תנובה, אחת ההשקעות הגדולות שלכם. פורסם לאחרונה שהחברה בדרך להנפקה.

"הבעיה העיקרית שלנו עם תנובה היא שאני לא מרגיש שהיא מחוברת אלינו כבי עבה. עד היום לא ברור לנו מי הבעלים של תנובה - מעולם לא פגשנו אותם. לכאורה ברייטפורד היא הבעלים, אבל מעולם לא פגשתי מישהו בברייטפורד שקם אותם: תנובה בבעלותנו, ואנחנו מקבלי ההחלטות. אני מצפה שיקום בעל הבית האמיתי (ממשלת סין - ז.נ.) ויפגוש אותנו. מכירה את מיץ פטל והשאלה 'מי זאת החיה הזאת?' או כך גם אנחנו שואלים. אומרים לנו שיש את חיים גבריאלי, יו"ר תנובה, והוא נציג הבעלים. אבל אני שמחוק 23 אחוזים ממניות תנובה רוצה לשבת מול הבעלים עצמם, ולא מול נציגי בעלים, כדי לדון במדיניות החברה ולהבין אותה".

לטענתו של בכר, "זה לא קשור לעובדה שתנובה, עסקית, מתנהלת בצורה מעורר לה. אני מעריך את עבודתו של המנכ"ל אייל מליס. זו לא חברה חזירית ויש לה יחס הוגן ללקוחותיה, אבל יש רגע שבו בעלים צריכים להיפגש עם בעלים. אנחנו לא נסכים להישאר בתנובה אם תונפק בבורסה, ומאידך אנחנו לא באמת עוצרים את ההנפקה. עד כה הם לא עשו שום צעד

לדרוף מושבניקים (על השכרת מבנים בחצר - ז.נ.) והשמידו חלק ממטה לחמם. אני חושב שהגיע הזמן שהמרחב הכפרי ישקול להתגבש למאבק משותף. קבלת היתר בנייה בקיבוץ מעניקה לרשות מקרקעי ישראל סכומי עתק המדינה צריכה לקבוע את מחיר הקרקע, לא יכול להיות שהיא עושה כסף על גבם של זוגות צעירים במרחב הכפרי. עלות הקרקע מגיעה ל-60 אחוז מעלות הבית. מחיר הקרקע צריך להיות עד 25% ממחיר הבית, ובתמורה יצופפו את הבינוי. לא ייתכן שהמדינה לא תאפשר לבנים לחזור למקום הולדתם".

בשנים האחרונות התנועה הקיבוצית מושקעת באנרגיה סולרית. זה משתלם?
"חלק מהפיתוח העסקי של הקיבוצים כיום מתמקד בשוק האנרגיה הנקייה. החקלאים היו ראוים לשים גגות סולריים על רפתות ולולים והם בין המובילים בהקמת חוות סולריות. המדינה היא גוף מסורבל בהיבט הזה: על אף שהיא מעמידה יעדים פנטסטיים לאנרגיה ירוקה, היא לא מפסיקה להקשות ברגולציה".

"יש למדינה סכיוופרניה תפקודית. מדינה שרוצה להפוך ומהר לנקייה מזהום, חייבת לעודד ולהמוך בנו. אנחנו הפתרון. במקום זה היא דורשת מאיתנו סכומים מופקעים על הקרקע והליכי תכנון שאורכים שנים ארוכות וגורמים ליוזמים לחכות שנים לשקל הראשון. מעט אנשים יכולים לעמוד בזה. טענו נגדנו שהפרויקטים הסולריים באים על חשבון שטחי חקלאות, פתרנו גם את זה בשיטה שפיתחנו: למעלה נמצאים הפאנלים הסולריים, ולמטה גידול החסה.

דו שלא מגיע לכם מה שאתם טוענים שמגיע. שאין לכם זכויות פריבילגיות על הקרקעות. ראה את מקרה **נחל האסי** - לא ראיתי אף אדם מהקשת המזרחית שמגיע למושב או לקיבוץ כדי להיות חקלאי. הטיעונים שלהם זאת דמגוגיה בגרוש. המדינה נתנה את אמצעי הייצור האלה כמקור פרנסה למשפחות בספק, ולא לצורכי התחשבות של צדק חלוקתי. משודרת עכשיו תוכנית בטלוויזיה על יפו שמנחים חברי הקשת המזרחית, הם מציגים באיזה שיטות גירשו את הערבים מיפו. אותם אני שיקשת המזרחית פועלים למעלה מ-20 שנה לגרש את חברי הקיבוצים מארמיתם, זה כן לגיטימי בעיניהם? עד לשם הטריטוריה הגיע. אני לא בן קיבוץ, נולדתי בג'סי כהן בחולון. יש לי פרספקטיבה. אני יכול לראות את המופנמות של חברי הקיבוץ. הם אלופים בתיקון עולם, אבל לא יודעים להיאבק למען עצמם. זה נוצל באופן ציני על ידי הקשת המזרחית והליכוד".

אתם נלחמים בעת במינהל לזכויות בנייה בקיבוצים, שמתעבים עליכם קשיים בבניית שכונות. איפה עומד המאבק?
"היום יש הקפאת בנייה בקיבוצים עקב מחירי הקרקע שדורש המינהל, זה יוביל אותנו לכך שבנים שעזבו יחלפו על ידי עשירי המדינה - כי רק הם יוכלו לקנות במחירים האלה. אומרים לנו: 'למה מגיע לכם? אתם בונים וילות וחיים בצמודי קרקע'. התשובה שלי: כי חל איסור חמור במרחב הכפרי לבנות לגובה. המרחב הכפרי סובל מאין ספור התנגשויות מול המדינה, ששיאן הגיע בחוק קמיניץ, כשהתחילו